

Paga e mjekëve sipas performancës

2021-2025

Paga e mjekëve sipas performancës

2021 - 2025

Analizë e Premtimit: "Mjekët do të fillojmë t'i paguajmë jo të gjithë njësoj, por sipas performancës së tyre" për periudhën 2021-2025 në Shqipëri

B. Kuadri Rregullator dhe përshtatshmëria me strategjinë dhe politikat për Sektorin Shëndetësor deri në 2025

C. Vlerësimi dhe analiza e alokimeve fiskale dhe Kostove Direkte dhe Indirekte për zbatimin e premtimit për pagesën e mjekëve sipas performancës

D. Vlerësimi i përmbushjes së premtimit për pagesën e mjekëve bazuar në performancë

E. Analizë e ndikimit afatgjatë të Premtimit "Mjekët do të fillojmë t'i paguajmë jo të gjithë njësoj, por sipas performancës së tyre" në stabilitetin ekonomik, zhvillimin social dhe qëndrueshmërinë

F. Vlerësimi i përmbushjes së Premtimit "Mjekët do të fillojmë t'i paguajmë jo të gjithë njësoj, por sipas performancës së tyre" sipas zotimeve dhe rimarrjes në ekonomi

Vlerësimi i përmbushjes së programit

PËRGATITJA DHE SHPËRNDARJA

Raport progresi

Vlerësimi i programit të qeverisë 2021-2025 dhe efijenca e menaxhimit të kostove:
1200 ditë qeverisje

Evaluation of the government program 2021-2025 and cost management efficiency:
1200 days of governance

www.polifakt.al

www.altax.al

info@altax.al

Janar 2025

Tirana, Shqipëri

Polifakt.al është një platformë e pavarur dhe e besueshme për monitorimin e realizueshmërisë së premtimeve politike. Ajo ofron analiza të detajuara mbi zbatueshmërinë financiare të angazhimeve elektorale, duke i krahasuar ato me performancën reale të qeverisë dhe alokimet dhe kufizimet buxhetore.

Pikat kyçe të Polifakt.al në vlerësimin e përmbushjes

Monitorimi i premtimeve zgjedhore dhe programeve qeverisëse

[Polifakt.al](http://www.polifakt.al) ndjek sistematikisht premtimet e bëra nga liderët politikë, duke vlerësuar:

Realizueshmërinë. A janë premtimet të arritshme brenda kontekstit aktual ekonomik?

Burimet financiare. A janë ndarë burime të mjaftueshme për zbatimin e premtimeve?

Statusi i përmbushjes. Tregon nëse premtimet janë realizuar, pjesërisht realizuar, apo të porealizuara.

Krahasimi me kapacitete fiskale dhe kostot e përmbushjes

Platforma krahason në mënyrë të vazhdueshme premtimet me ndarjen e fondeve dhe ndryshimet në Planin Buxhetor Vjetor (PBV). Kjo ndihmon në identifikimin e:

- ✓ Përputhshmërisë midis premtimeve politike dhe shpenzimeve reale.
- ✓ Transparencës dhe përgjegjshmërisë në ndarjen dhe përdorimin e fondeve qeveritare.

Raportet e progresit

[Polifakt.al](http://www.polifakt.al) gjeneron raporte periodike për të dokumentuar progresin në përmbushjen e premtimeve. Këto raporte përfshijnë:

- Vlerësimin e performancës së ministrive dhe sektorëve përkatës.
- Përditësime mbi shkallën e arritjes së objektivave të qeverisë.

Kjo qasje siguron një mbikëqyrje të detajuar dhe të pavarur, duke përmirësuar llogaridhënien dhe transparencën në qeverisje.

Kushtet e përdorimit të Raportit

Qëllimi dhe përgjegjësia

Raporti shërben si bazë për hartimin e politikave ekonomike për të shmangur krizat financiare dhe për të forcuar qëndrueshmërinë ekonomike.

Çdo mendim i shprehur në raport i takon autorit dhe nuk përfaqëson pikëpamjet institucionale të ALTAX apo POLIFAKT.

Riprodhimi dhe shpërndarja

Çdo përmbajtje e këtij raporti mund të shpërndahet ose riprodhohet vetëm duke ruajtur saktësinë dhe duke cituar burimin origjinal (Qendra ALTAX).

Përmbajtja duhet të shoqërohet gjithmonë me njohjen e cilësisë së burimit në çdo lloj përdorimi.

Kushtet për përdoruesit

Përdoruesit që ndajnë raportin duhet të promovojnë pajtueshmërinë me këto kushte nga përdoruesit përfundimtarë.

Çdo tentativë për të shitur përmbajtjen, plotësisht ose pjesërisht, kërkon leje paraprake nga Qendra ALTAX.

Kufizime të përdorimit

Raporti mund të përdoret vetëm për qëllime jo-fitimprurëse.

Çdo riprodhim duhet të shoqërohet me citimin e burimit origjinal si Qendra ALTAX.

Fjalë Kyçe: #premtime zgjedhore #program qeverises #dialog deliberativ #analiza #buxheti #prioritete #politike #pergjegjshmeri financiare #transparence #kapacitete fiskale #permbushje

Kodi JEL: D72, E62, H50, P11

© Të gjitha të drejtat e rezervuara nga **Qendra ALTAX**.

Konsiderata

(Shqip) Ky dokument është një produkt i bashkëpunimit mes një grupi të gjerë kontribuesish – autorëve, ekspertëve, përpunuesve të të dhënave dhe stafit mbështetës nën drejtimin e Drejtoreshës Ekzekutive. Lexuesit dhe ndjekësit janë një komponent kyç për vijimësinë e punës.

ALTAX nëpërmjet këtij dedikimi falënderonë autorët, si kontribuesit kryesorë. Me analizën e tyre ata kanë kryer një punë të rëndësishme në modelimin dhe analizimin e problematikave ekonomike dhe politike. Nga produkti analizës kanë siguruar saktësinë dhe renditjen e të dhënave statistikore, si dhe strukturimin e argumenteve dhe përfundimeve për temën kryesore të infrastrukturës dhe transportit.

Me këtë rast falënderojmë edhe përpunuesit e të dhënave statistikore, të cilët kanë ndihmuar në ilustrimin e analizës së plotë, duke identifikuar dhe përshkruar momentet kyçe që lidhen me temat ekonomike dhe politike.

Një falënderim i veçantë është për ekspertët që bashkëpunojnë vullnetarisht me ALTAX. Nga komunikimi me ta janë marrë mendime profesionale dhe etike që kanë ndikuar në përmirësimin e dokumentit.

Një falënderim i veçantë shkon për dizajnerin për formatimin profesional të bërë këtij publikimi si dhe për ndihmën në vijimësi duke kontribuar në aksesin dhe përdorimin praktik të dokumentit nga lexuesit në aplikacionin ALTAX që mund të shkarkohet në [App Store](#) dhe [Google Play](#).

Kjo analizë është drejtuar dhe koordinuar nga Drejtoresh ekzekutive e ALTAX, e cila ka mbikëqyrur procesin e hartimit të analizës, si dhe promovimin e vizionit të organizatës nëpërmjet gjithë produkteve të ALTAX

Falënderimi i ALTAX drejtohet edhe për lexuesit dhe ndjekësit. Ata luajnë një rol të rëndësishëm për motivimin e vazhdueshëm të ALTAX në publikimin e analizave të tjera dhe në ruajtjen e objektivit për të qenë një komentator i politikave fiskale dhe ekonomike në Shqipëri dhe më gjerë.

Për komente dhe sqarime, ju mund të na kontaktoni duke shkruar tek info@altax.com

Acknowledgement

(English) This document is a product of collaboration between a wide group of contributors – authors, experts, data processors and support staff – under the leadership of the Executive Director. Readers and followers are a key component for the continuity of the work.

ALTAX through this dedication thanks the authors, as the main contributors. With their analysis, they have done an important job in modeling and analyzing economic and political issues. From the analysis product, they have ensured the accuracy and ordering of statistical data, as well as the structuring of arguments and conclusions on the main topic of infrastructure and transport.

On this occasion, we also thank the statistical data processors, who have helped illustrate the complete analysis, by identifying and describing key moments related to economic and political topics.

A special thanks goes to the experts who voluntarily cooperate with ALTAX. From communication with them, professional and ethical opinions have been obtained that have influenced the improvement of the document.

A special thanks goes to the designer for the professional formatting of this publication and for the ongoing assistance by contributing to the access and practical use of the document by readers in the ALTAX application that can be downloaded from the [App Store](#) and [Google Play](#).

This analysis was directed and coordinated by the Executive Director of ALTAX, who has overseen the process of drafting the analysis, as well as the promotion of the organization's vision through all ALTAX products

ALTAX's thanks are also addressed to its readers and followers. They play an important role in the continuous motivation of ALTAX in publishing other analyses and in maintaining the objective of being a commentator on fiscal and economic policies in Albania and beyond.

For comments and clarifications, you can contact us by writing to info@altax.com

Follow ALTAX and Polifakt on social media, Web and in our App

FISKALISTI

You are placed in our focus and
We are at your attention creating together!

ALTAX - POLIFAKT

We publish and distribute information,
ongoing analysis and studies.

ALTAX

Communicate through social media addresses

ALTAX

Watch our informative and educational videos

ALTAX.AL

Read and download unique analyses and studies

POLIFAKT.AL

Look at how many political promises have been kept.

App Store
Google Play

Download the application to have it delivered directly to your cell phone.

A relationship about the commonalities that unite us in everyday life.

Paga e mjekëve sipas performancës

- **Synimi.** Implementimi i një sistemi pagash për mjekët bazuar në performancën e tyre.
- **Qëllimi.** Ofrimi i shpërblimeve për mjekët që demonstrojnë performancë të shkëlqyer, duke motivuar përmirësimin e shërbimit dhe cilësisë së kujdesit shëndetësor.
- **Pritshmëri.** Rritja e cilësisë së shërbimit dhe stimulimi i mjekëve për të ofruar kujdes më të mirë për pacientët.

Mjekët do të fillojmë t'i paguajmë jo të gjithë njësoj, por sipas performancës së tyre

A. Analizë e Premtimit: "Mjekët do të fillojmë t'i paguajmë jo të gjithë njësoj, por sipas performancës së tyre" për periudhën 2021-2025 në Shqipëri

Premtimi qeveritar për pagesën sipas performancës së mjekëve është pjesë e një programi më të gjerë për reformimin e sektorit shëndetësor, të përmbledhur në "Shqipëria e Shëndetshme." Ky program përfshin:

- **Pilotimin e autonomisë spitalore.** Nisur në Spitalin e Ri në Fier në 2022, ky model synon të vendosë standarde për administrimin dhe menaxhimin efektiv të spitaleve publike.
- **Shpërblimin sipas performancës.** Një mekanizëm për të nxitur efikasitetin, për të eliminuar abuzimet dhe për të përmirësuar cilësinë e shërbimeve.
- **Përshkallëzimin në spitalet e tjera.** Zbatimi gradual i këtij modeli synon të adresojë çështje strukturore dhe të ndërtojë një qasje të qëndrueshme për të gjithë sistemin shëndetësor.

Konteksti Politik

Reforma e propozuar për pagesën sipas performancës është një hap i rëndësishëm në përputhje me prioritetet e qeverisë shqiptare për të përmirësuar sektorin shëndetësor. Duke qenë një pikë e ndjeshme për publikun, veçanërisht pas pandemisë COVID-19, qeveria ka vënë theksin tek transparenca dhe efikasiteti në menaxhimin e shërbimeve shëndetësore. Përmbushja e këtij premtimi kërkon qasje strategjike për të balancuar presionin publik dhe sfidat institucionale që lidhen me zbatimin.

Konteksti Social

Problemet si emigrimi i lartë i mjekëve dhe mungesa e motivimit profesional janë shqetësime kritike. Në periudhën 2021-2025, kjo reformë është e pozicionuar për të rritur motivimin dhe për të krijuar një mjedis më tërheqës pune për profesionistët e shëndetësisë. Megjithatë, suksesin e këtij modeli do ta përcaktojë mënyra e zbatimit, veçanërisht në lidhje me standardet e vlerësimit dhe shpërblimit.

Konteksti Ekonomik

Pasojat e pandemisë dhe inflacionit global kanë ngushtuar burimet ekonomike për reformat e thella. Shqipëria, si një ekonomi me të ardhura të mesme, duhet të balancojë kërkesat për financim në shëndetësi me kufizimet e buxhetit të përgjithshëm. Megjithëse pagesa sipas performancës mund të sjellë përmirësime në cilësi, ajo gjithashtu ngre sfida ekonomike, përfshirë financimin për infrastrukturën e nevojshme për monitorim dhe vlerësim.

Konteksti Buxhetor

Rritja graduale e buxhetit për shëndetësinë gjatë periudhës 2021-2024 është një hap pozitiv, por ende jo i mjaftueshëm për të përmbushur standardet evropiane. Krijimi i mekanizmave për pagesën sipas performancës do të kërkojë fonde të shtuara për trajnime, zhvillimin e sistemeve të vlerësimit dhe shpërblimet për mjekët me performancë të lartë. Pa burime të qëndrueshme financiare, implementimi rrezikon të mbetet i paplotë.

Faktori Ndërkombëtar dhe Trendet Globale

Përvoja ndërkombëtare tregon se pagesa sipas performancës mund të përmirësojë cilësinë e shërbimeve shëndetësore, por sukcesi varet nga transparenca dhe besueshmëria e mekanizmave të vlerësimit. Organizata si OBSH dhe Banka Botërore kanë nxitur reformat e pagesës për të nxitur efikasitet dhe barazi në sistemet shëndetësore. Shqipëria duhet të përshtasë këto modele globale me realitetin lokal për të siguruar zbatimin e suksesshëm.

Ecuria dhe Rezultatet deri në 2025

Pilotimi në Spitalin e Ri në Fier

Rezultatet Pozitive.

- Spitali i Ri në Fier, si një projekt model, ka shërbyer për të testuar mekanizma të rinj të menaxhimit dhe pagesës sipas performancës.
- Ka sjellë disa përmirësime të matshme në cilësinë e shërbimeve dhe kënaqësinë e pacientëve.
- Vendosja e standardeve për transparencë dhe llogaridhënie ka zvogëluar ndjeshëm rastet e abuzimeve.

Sfidat Kryesore.

- Rezistenca nga disa profesionistë shëndetësorë për shkak të perceptimit të padrejhtësisë në vlerësimin e performancës.
- Mungesa e burimeve teknologjike për një vlerësim objektiv dhe të shpejtë.
- Kufizimet buxhetore për të shpërndarë fondet shtesë të nevojshme.

Përshkallëzimi në Spitalet e Tjera

- Deri në 2025, përshkallëzimi i autonomisë spitalore dhe shpërblimi sipas performancës ka përfshirë një pjesë të spitaleve kryesore, por jo gjithë sistemin shëndetësor.
- Modelet e suksesshme nga Spitali i Ri në Fier kanë qenë të vështira për t'u replikuar në spitale më të mëdha, që përballen me ngarkesë më të madhe pacientësh dhe burime më të kufizuara.

Impakti në Sektorin Shëndetësor

Përmirësime të Vërejtura

- **Motivimi dhe Performanca.** Pagesa sipas performancës ka krijuar stimuj për përmirësimin e cilësisë së shërbimeve, veçanërisht në spitale të vogla dhe ato të reja si Spitali i Fierit.

- **Rritja e Transparencës.** Implementimi i autonomisë spitalore dhe shpërblimi mbi bazën e performancës ka reduktuar hapësirat për abuzim dhe praktika joetike.
- **Ulja e Emigrimit.** Në disa spitale, përmirësimet në kushte pune dhe shpërblimet kanë ulur emigrimin e profesionistëve të kualifikuar.

Sfidat dhe Mangësitë

- **Rezistenca nga Profesionistët.** Shumë mjekë kanë shprehur shqetësime për mënyrën e vlerësimit, duke sugjeruar se mekanizmat aktualë mund të mos pasqyrojnë saktë performancën.
- **Barazia në Shpërblim.** Në disa raste, vlerësimi ka krijuar ndarje mes mjekëve dhe ka ndikuar negativisht në frymën e ekipit.
- **Mungesa e Infrastrukturës Teknologjike.** Sistemet digjitale për monitorim dhe vlerësim mbeten të paplotësuara, duke kufizuar efektivitetin e reformës.

Premtimi për pagesën e mjekëve sipas performancës ka pasur ndikim të pakët në cilësinë dhe efikasitetin e disa spitaleve dhe mbetet i varur nga:

1. Konsistenca në rritjen e investimeve.
2. Implementimi i drejtë dhe transparent i mekanizmave të vlerësimit.
3. Mbështetja e stafit mjekësor përmes konsultimeve dhe përmirësimeve strukturore.

Ky premtim është një hap pozitiv drejt përmirësimit të sistemit shëndetësor, por kërkon përpjekje të qëndrueshme për të realizuar potencialin e tij të plotë.

B. Kuadri Rregullator dhe përshtatshmëria me strategjinë dhe politikat për Sektorin Shëndetësor deri në 2025

1. Kuadri Rregullator për Reformën në Sektorin Shëndetësor

Shqipëria ka një kuadër rregullator të përparuar për sektorin shëndetësor, i cili mbështet reformën për pagesën sipas performancës të mjekëve dhe autonominë spitalore. Ky kuadër është i mbështetur nga legjislacioni i brendshëm dhe angazhimet ndërkombëtare për përmirësimin e cilësisë së shërbimeve shëndetësore.

Për këtë qëllim, disa elementë kyç të kuadrit rregullator janë.

- **Ligji për Shëndetësinë dhe Shërbimet Shëndetësore (2009).** Ky ligj përfshin të drejtat dhe përgjegjësitë e aktorëve të sistemit shëndetësor, duke përfshirë edhe administratën e spitaleve dhe pagesat e profesionistëve të shëndetit.
- **Ligji për Financat Publike (2020).** Rregullon menaxhimin dhe shpërndarjen e fondeve për sektorin shëndetësor, duke përcaktuar procedurat për alokimin e buxheteve dhe kontrollin e shpenzimeve.
- **Ligji për Autonominë e Spitaleve.** Një reformë e mundshme për të dhënë më shumë autonomi spitalore në menaxhimin e fondeve dhe të stafit, si dhe për të shpërblyer performancën e mjekëve dhe stafit spitalor.

- **Politikat për Shëndetësinë e Qeverisë 2021-2025.** Pjesë e një plani më të gjerë për të rritur cilësinë e shërbimeve dhe efikasitetin e sistemeve shëndetësore.

2. Përshtatshmëria me Strategjinë dhe Politikat për Sektorin Shëndetësor deri në 2025

Programi Qeverisës i Shqipërisë për periudhën 2021-2025 ka përfshirë një strategji të përditësuar për reformën shëndetësore, që synon modernizimin dhe rritjen e cilësisë së shërbimeve. Disa nga elementet kyçe të strategjisë përfshijnë.

- **Reforma në Pagesën e Mjekëve.** Implementimi i pagesës sipas performancës është në përputhje me angazhimet për të rritur motivimin e mjekëve dhe të stafit spitalor. Pjesë e kësaj reforme është dhe autonomizimi i spitaleve dhe shpërblimi i punonjësve për performancën e tyre, duke e orientuar sistemin në një model të meritokracisë.
- **Zhvillimi i Autonomisë Spitalore.** Strategjia për zhvillimin e autonomisë spitalore në Spitalin e Ri në Fier dhe përshkallëzimi në spitale të tjera është pjesë e një modeli të përmirësuar administrimi. Kjo synon të zvogëlojë burokracinë dhe të rrisë efikasitetin, duke e bërë sistemin më fleksibël dhe të përgjegjshëm ndaj nevojave të pacientëve.
- **Përmirësimi i Cilësisë së Shërbimeve Shëndetësore.** Kjo është një nga prioritetet e strategjisë, e cila lidh direkt pagesën sipas performancës me përmirësimin e shërbimeve. Reforma kërkon që mjekët të jenë të motivuar për të ofruar shërbime më të mira, ndërsa mekanizmat e vlerësimit dhe shpërblimit duhet të jenë të paanshëm dhe të bazuar në tregues objektivë të performancës.
- **Financimi i Sistemit Shëndetësor.** Për të mbështetur implementimin e pagesës sipas performancës dhe autonomisë spitalore, është e nevojshme që buxheti për shëndetësinë të rritet gradualisht, në përputhje me standardet e Bashkimit Evropian. Politikat e qeverisë për vitet 2021-2025 kanë parashikuar rritje të vazhdueshme të financimeve për sektorin shëndetësor, duke synuar alokimin më të drejtë të fondeve.

3. Përputhshmëria me Rekomandimet Ndërkombëtare dhe Angazhimet e Shqipërisë

- Rekomandimet ndërkombëtare, si ato të Organizatës Botërore të Shëndetësisë (OBSh) dhe Bankës Botërore, përqendrohen në reformimin e sistemeve të pagesës në shëndetësi për të nxitur cilësinë dhe efikasitetin. Këto rekomandime janë të përputhshme me politikat e Qeverisë shqiptare, e cila është angazhuar për të implementuar një model të tillë të pagesës sipas performancës, që është konsideruar si një mënyrë efektive për të përmirësuar shërbimet dhe për të ulur abuzimet.
- Pjesë e angazhimeve të Shqipërisë për integrimin në Bashkimin Evropian është dhe implementimi i standardeve të BE-së për shëndetësinë, përfshirë administrimin e spitaleve dhe shpërblimin e stafit shëndetësor. Implementimi i pagesës sipas performancës është një hap i rëndësishëm në drejtim të përputhshmërisë me këto standarde.

4. Sfida të Mundshme dhe Zgjidhje

- **Përshtatja e Sistemit të Pagesës me Realitetin Lokal.** Mungesa e infrastrukturës digjitale dhe teknologjike për vlerësim objektiv mund të ngadalësojë implementimin e pagesës

sipas performancës. Zgjidhja kërkon investime të mëdha në këtë drejtim dhe trajnime të vazhdueshme për personelin.

- **Bashkëpunimi me Stafin Shëndetësor.** Rritja e bashkëpunimit me mjekët dhe stafin shëndetësor është e nevojshme për të siguruar që reforma të mbështetet gjerësisht nga profesionistët dhe të realizohet me sukses. Pjesëmarrja aktive e sindikatave dhe grupeve profesionale mund të ndihmojë në zhvillimin e kriterëve të përshtatshme për vlerësim të performancës.

Kuadri rregullator dhe politikat qeveritare janë të orientuara për të mbështetur implementimin e pagesës sipas performancës dhe autonomisë spitalore në Shqipëri. Disa aspekte të këtyre politikave janë të përputhshme me rekomandimet ndërkombëtare dhe objektivat për integrimin në Bashkimin Evropian.

Megjithatë, sfidat për implementimin dhe financimin e këtyre reformave kërkojnë angazhim të vazhdueshëm dhe investime në infrastrukturën dhe trajnimin e stafit shëndetësor për të arritur qëllimet e përcaktuara deri në vitin 2025.

C. Vlerësimi dhe analiza e alokimeve fiskale dhe Kostove Direkte dhe Indirekte për zbatimin e premtimit për pagesën e mjekëve sipas performancës

1. Alokimet Fiskale për Shëndetësinë (2021-2024)

Alokimet për sektorin shëndetësor kanë pësuar një rritje të vazhdueshme, nga 3.5% në 3.8% të PBB-së gjatë periudhës 2021-2024. Megjithatë, ky nivel mbetet relativisht i ulët krahasuar me vendet e tjera të rajonit. Kjo pasqyron kufizimet buxhetore të Shqipërisë, duke pasur parasysh situatën ekonomike dhe sfidat nga pandemia dhe inflacioni global.

Pro: Rritja graduale e buxhetit është një hap pozitiv për të mbështetur reformën e shëndetësisë, duke pasur parasysh sfidat financiare dhe nevojën për investime të tjera në sektorin shëndetësor.

Kundër: Pavarësisht rritjes, alokimi mbetet larg niveleve që janë të nevojshme për realizimin e plotë të reformave dhe për të siguruar një sistem shëndetësor efikas dhe të qëndrueshëm.

Sektori i shëndetësisë është përballur me sfida për të rritur motivimin dhe pagesat për personelin mjekësor, megjithatë, ka pasur një mungesë të shpërblimeve të ndara sipas performancës, që është një element kyç për përmirësimin e shërbimeve.

Pro: Fokusimi në pagesat e personelit mjekësor është një hap drejt rritjes së motivimit dhe cilësisë së shërbimeve.

Kundër: Mungesa e shpërblimeve të ndara sipas performancës ka kufizuar përparimin në këtë drejtim dhe do të kërkohej alokime shtesë për implementimin e një sistemi të tillë.

2. Performanca në Sektorët Përkatës

Aktualisht, mungon një sistem i qartë për vlerësimin e performancës së mjekëve dhe infermierëve, duke krijuar një boshllëk në lidhje me shpërblimet dhe ndarjen e burimeve bazuar në performancën individuale ose kolektive.

Pro: Implementimi i një sistemi vlerësimi të performancës do të përmirësojë cilësinë e kujdesit shëndetësor dhe do të rrisë përgjegjshmërinë.

Kundër: Mungesa e një metodologjie të standardizuar ka shkaktuar një vonesë në implementimin e këtij sistemi dhe mund të pengojë efektivitetin e shpenzimeve.

3. Kostot Direkte dhe Indirekte të Zbatimit të Premtimit

Kostot Direkte:

- **Zhvillimi dhe Implementimi i Sistemit të Vlerësimit të Performancës:** Kjo përfshin zhvillimin e një platforme teknologjike dhe krijimin e indikatorëve të matjes për performancën.
- **Trajnimi i Personelit:** Trajnimi i stafit mjekësor dhe administrativ për të zbatuar sistemin e ri të pagesës dhe vlerësimit.
- **Shtesa Buxhetore për Shpërblime Bazuar në Performancën:** Ndryshimet në pagesat e mjekëve dhe shpërblimet do të kërkojnë fonde shtesë për implementim.

Pro: Investimet në zhvillimin e një sistemi vlerësimi dhe trajnime intensive janë të nevojshme për të siguruar një implementim të suksesshëm dhe efikas të pagesës sipas performancës.

Kundër: Këto kostot do të kërkojnë burime financiare të konsiderueshme, të cilat mund të krijojnë presion mbi buxhetin e shëndetësisë, sidomos duke pasur parasysh limitet fiskale të vendit.

Kostot Indirekte:

- **Ndikimi në Moralin e Stafit:** Nëse sistemi i vlerësimit është i perceptuar si i padrejtë, mund të ketë ndikim negativ në moralin e stafit.
- **Përmirësimi i Infrastrukturës dhe Teknologjisë:** Investimet për përmirësimin e infrastrukturës dhe teknologjisë për mbledhjen dhe analizimin e të dhënave mbi performancën.

Pro: Këto investime mund të sjellin përfitime afatgjata për përmirësimin e efikasitetit dhe cilësisë së shërbimeve.

Kundër: Ndikimi negativ në moralin e stafit dhe sfidat për të mbajtur një infrastrukturë moderne mund të jenë barrierë për implementimin e sistemit.

Vlerësimi i kostove direkte dhe indirekte të implementimit të parimit "Mjekët do të fillojmë t'i paguajmë jo të gjithë njësoj, por sipas performancës së tyre" kërkon një analizë të hollësishme për të kuptuar ndikimin financiar dhe operacional të këtij sistemi. Ky parim ka mundësi të sjellë përfitime, por gjithashtu edhe sfida për sistemin shëndetësor dhe financat publike.

Kostot Direkte

Kostot direkte lidhen me shpenzimet që janë të lidhura drejtpërdrejt me zbatimin e sistemit të pagesës sipas performancës.

Rritja e Pagave: Implementimi i një pagese të ndryshueshme sipas performancës kërkon që mjekët që performojnë më mirë të pagohen më shumë. Kjo do të rrisë shpenzimet për paga për mjekët që do të vlerësohen më mirë. Nëse pagat mesatare të mjekëve janë 1,000 USD në muaj dhe një rritje e mundshme për mjekët me performancë të lartë është 20%, atëherë:

- Paga mesatare për një mjek me performancë të lartë mund të jetë 1,200 USD në muaj.
- Nëse 10% e mjekëve (200 mjekë) janë vlerësuar me performancë të lartë, atëherë shpenzimi shtesë për paga për këtë grup do të jetë:
 - $200 \text{ mjekë} \times (1,200 \text{ USD} - 1,000 \text{ USD}) \times 12 \text{ muaj} = 480,000 \text{ USD}$ në vit.

Kostot për Implementimin e Sistemit të Vlerësimit: Ky sistem kërkon krijimin e një infrastrukture për të mbledhur, vlerësuar dhe monitoruar performancën e mjekëve. Kjo mund të përfshijë:

- Software për matjen dhe menaxhimin e performancës.
- Trajnime për menaxherët dhe mjekët për përdorimin e këtij sistemi.
- Paga dhe shpenzime të stafit administrativ për monitorimin dhe raportimin e performancës.

Kostoja për një sistem të tillë mund të arrijë në një shifër nga 500,000 USD deri në 1,000,000 USD për zhvillim dhe implementim, duke përfshirë teknologjinë dhe trajnimin e stafit.

Kostot Indirekte

Kostot indirekte janë ato që nuk janë të lidhura drejtpërdrejt me pagat ose infrastruktura, por që mund të ndodhin si pasojë e ndryshimeve në mënyrën e punës.

Përkeqësimi i Moralit të Punës: Ndonëse ndihmon për të motivuar performancën, një sistem që paguan mjekët sipas performancës mund të krijojë ndarje mes mjekëve dhe mund të dëmtojë bashkëpunimin. Kjo mund të ndikojë negativisht në atmosferën e punës dhe në efektivitetin e ekipit.

- Kostoja mund të vlerësohet si humbje produktiviteti, e cila është më vështirë të matet, por që mund të çojë në një ulje të cilësisë së shërbimit.

Kostoja e Shpërndarjes së Performancës: Një tjetër ndikim indirekt mund të jetë se mjekët mund të përpiqen të manipulojnë sistemin për të përfituar më shumë, duke ndikuar në cilësinë e shërbimit dhe në sjelljen e pacientëve. Ky është një rrezik që kërkon investime për të siguruar se matjet e performancës janë të drejta dhe të objektiva.

Ngarkesë Administrative dhe Burokraci: Sistemi i pagesës sipas performancës mund të krijojë shtesë ngarkese administrative për të monitoruar, vlerësuar dhe siguruar që të

gjitha procedurat janë të ndershme dhe të qarta. Kjo mund të sjellë nevojën për shtimin e stafit dhe rritjen e kostos për administratën.

Risqet e Ndikimit në Cilësinë e Shërbimeve Shëndetësore: Nëse nuk ka një sistem të qartë dhe të drejtpërdrejtë të monitorimit, një fokus i tepruar në performancën individuale mund të çojë në prioritizimin e rasteve më të lehta për mjekët për të fituar më shumë, duke shkaktuar pasoja për pacientët me nevoja më të mëdha. Ky është një kostë e mundshme për cilësinë e shërbimeve, që mund të çojë në rritjen e sëmundshmërisë dhe komplikimeve për pacientët.

Përmbledhje e Kostove të Mundshme (për vitin)

Kostot Direkte:

- Rritja e pagave për mjekët me performancë të lartë (p.sh., 200 mjekë me 200 USD rritje) = 480,000 USD në vit.
- Kostoja e zhvillimit dhe implementimit të sistemit (software, trajnime, infrastruktura) = 500,000 – 1,000,000 USD (një herë).

Kostot Indirekte:

- Përkeqësimi i moralit të punës dhe ndikimi në atmosferën e punës (humbje produktiviteti dhe cilësia) = Dëmtimi i performancës kolektive.
- Ngarkesë administrative shtesë (staff dhe burokraci) = Mundësi për rritje të kostove administrative, vlerësohet në 50,000 – 100,000 USD.
- Mundësia e manipulimeve të sistemit dhe reduktimi i cilësisë së shërbimeve = Vlerësimi i humbjeve të mundshme është i vështirë, por mund të çojë në kosto të tjera të padukshme.

Zbatimi i parimit për pagimin sipas performancës do të sjellë kostot e tij direkte, si rritja e pagave dhe zhvillimi i infrastrukturës, por gjithashtu edhe ndikime indirekte që mund të ndihmojnë ose dëmtojnë performancën e sistemit shëndetësor. Duhet një vlerësim i kujdesshëm i pasojave për të siguruar që sistemi është i qëndrueshëm dhe nuk sjell pasoja negative për cilësinë e shërbimeve dhe bashkëpunimin në mesin e stafit mjekësor.

4. Krahasimi i Kostove me Alokimet Aktuale Buxhetore dhe Kapacitetet Fiskale

Buxheti i Alokuar: Pavarësisht rritjes të buxhetit të shëndetësisë, ai mbetet ende i pamjaftueshëm për të mbështetur plotësisht reforma si pagesat sipas performancës dhe implementimin e autonomisë spitalore.

Pro: Rritja graduale e buxhetit është një hap pozitiv dhe do të ndihmojë në adresimin e kërkesave të ndryshme për financim.

Kundër: Kapaciteti fiskal i Shqipërisë është ende i kufizuar për të mbuluar të gjitha kërkesat e nevojshme për reforma të thella në sektorin e shëndetësisë.

Kapaciteti Fiskal: Shqipëria ka një hapësirë të kufizuar fiskale për të financuar mekanizma shtesë, duke e bërë të vështirë implementimin e masave të tjera për mbështetje të këtyre reformave.

Pro: Shqipëria mund të kërkojë mbështetje financiare dhe teknike nga partnerët ndërkombëtarë për të zbutur këto kufizime.

Kundër: Kufizimet fiskale mund të pengojnë implementimin e suksesshëm dhe të mbështetur financiarisht të reformave.

Në një analizë të kostove që mund të sjellë implementimi i parimit për pagesën e mjekëve sipas performancës dhe alokimeve buxhetore nga 2021 deri 2025, është e rëndësishme të shqyrtojmë se si këto kosto lidhen me mundësitë financiare të shtetit shqiptar dhe strategjitë buxhetore të parashikuara për sektorin e shëndetësisë.

Alokimet Buxhetore për Shëndetësinë (2021-2025)

Sipas Programit Buxhetor Afatmesëm të Shqipërisë, alokimet për shëndetësinë janë rritur gjatë periudhës 2021-2025. Këto alokime janë fokusuar kryesisht në rritjen e pagave për punonjësit shëndetësorë dhe përmirësimin e kushteve të punës, si dhe për zhvillimin e infrastrukturës shëndetësore.

2021-2023: Gjatë periudhës 2021–2023, shpenzimet për sektorin e shëndetësisë janë rritur në një ritëm të moderuar. Shpenzimet buxhetore për shëndetësinë janë alokuar rreth 3.8% të PBB-së në 2023. Kjo ka përfshirë kryesisht:

- Rritje të pagave për mjekët dhe infermierët.
- Investime në përmirësimin e kushteve të punës.
- Projekte për rritjen e kapaciteteve të spitaleve dhe qendrave shëndetësore.

2024-2025: Për vitin 2024, shpenzimet për shëndetësinë pritet të arrijnë në rreth 4.8% të PBB-së, me një fokus të shtuar në rritjen e pagave dhe realizimin e sistemit të pagesave bazuar në performancë. Këto alokime përfshijnë gjithashtu:

- Investime të nevojshme për zhvillimin e një sistemi të vlerësimit të performancës për mjekët.
- Pjesa më e madhe e alokimeve të reja janë për infrastrukturën dhe mbështetje financiare për projektet e nisura.

Kapacitetet Fiskale të Shtetit (2021-2025)

Për të realizuar këto alokime, është e nevojshme të shqyrtohen kapacitetet fiskale të shtetit shqiptar për të mbështetur shpenzimet e planifikuara, duke pasur parasysh rritjen e shpenzimeve buxhetore dhe sfidat e mundshme ekonomike.

Rritja e të Ardhurave: Shqipëria ka arritur një rritje të të ardhurave nga taksat dhe të ardhurat fiskale gjatë periudhës 2021–2023. Megjithatë, këto të ardhura nuk kanë qenë të mjaftueshme për të mbuluar rritjet e shpenzimeve që kërkon përmirësimi i shëndetësisë dhe zbatimi i sistemeve të pagesave bazuar në performancë.

- Shpenzimet janë rritur për të mbuluar rritjet e pagave, investimet në infrastrukturë dhe përpjekjet për të rritur kapacitetet shëndetësore.

Politikat e Borxhit dhe Kreditimi: Shteti shqiptar ka përdorur borxhin për të mbuluar diferencën midis të ardhurave dhe shpenzimeve buxhetore. Politikat e borxhit kanë lejuar shtetin të financojë projekte të rëndësishme për rritjen e pagave dhe ndihmën në realizimin e sistemeve të pagesave sipas performancës, megjithatë, kjo ka rritur nivelin e borxhit publik.

- Në vitet 2024-2025, do të kërkohet një monitorim i rreptë i borxhit publik për të parandaluar që rritja e shpenzimeve të ndikojë negativisht në qëndrueshmërinë fiskale të shtetit.

Krahasimi i Kostove të Mundshme me Alokimet dhe Kapacitetet Fiskale

Kostot e Rritjes së Pagave për Mjekët: Siç u përmend më parë, një rritje e mundshme e pagave për mjekët sipas performancës mund të çojë në një shtesë të konsiderueshme në buxhetin e shëndetësisë. Kjo mund të jetë një ngarkesë për kapacitetet fiskale të shtetit, sidomos nëse buxheti për këtë vit është i ngushtë. Kjo kosto mund të jetë më e menaxhueshme përmes një ndarjeje të rritjes së pagave, duke synuar vetëm grupet e mjekëve me performancë të lartë.

Kostot për Implementimin e Sistemit të Performancës: Ky është një investim një herë, por ai kërkon alokim të konsiderueshëm të fondeve për zhvillimin e sistemeve teknologjike, trajnimin e personelit dhe mbështetje administrative. Ky investim mund të jetë i vështirë për t'u mbuluar vetëm nga alokimet buxhetore të shëndetësisë, dhe mund të kërkojë burime shtesë nga kredi ose ndihma ndërkombëtare.

Ndikimi në Kapacitetet Fiskale: Përveç rritjes së pagave dhe implementimit të sistemeve të performancës, kapacitetet fiskale të shtetit mund të përballen me sfida për shkak të ngarkesës shtesë për sektorin e shëndetësisë. Kjo mund të sjellë nevojën për të mbështetur më tej sektorin e shëndetësisë përmes borxhit ose rritjes së të ardhurave fiskale, si përmes rritjes së taksave ose përmirësimit të kolektimit të taksave.

Në periudhën 2021-2025, Shqipëria ka realizuar rritje të alokimeve për sektorin shëndetësor, por ka sfida të konsiderueshme për të mbështetur këto shpenzime përmes kapaciteteve fiskale. Zbatimi i pagesës sipas performancës për mjekët mund të sjellë shtesa të konsiderueshme në shpenzimet buxhetore, duke kërkuar menaxhim të kujdeshëm të borxhit dhe të ardhurave fiskale për të siguruar që shpenzimet për sektorin shëndetësor mbeten të qëndrueshme dhe të mbështetura nga një bazë solide financiare.

Sistemi mund të jetë i qëndrueshëm nëse financimi i tij sigurohet përmes burimeve të tjera si kredia dhe ndihmat ndërkombëtare, dhe nëse realizohet një menaxhim efikas i shpenzimeve për të optimizuar përdorimin e fondeve dhe për të shmangur mbi-ngarkesën fiskale.

5. Vlerësimi i Kërkesave Infrastrukturore, Administrative dhe Teknike për Zbatim

Kërkesat Infrastrukturore: Kjo përfshin investime të konsiderueshme në teknologji për krijimin e një sistemi elektronik monitorimi dhe raportimi.

Kërkesat Administrative: Krijimi i departamenteve për vlerësimin e performancës dhe ndërtimi i politikave motivuese.

Kërkesat Teknike: Trajnime intensive dhe ndërtimi i një baze të dhënash të sigurt dhe transparente.

Pro: Kërkesat infrastrukturore, administrative dhe teknike janë kritike për suksesin e reformës dhe mund të sjellin përmirësime afatgjata në sistemin shëndetësor.

Kundër: Këto kërkesa do të kërkojnë investime të konsiderueshme dhe mund të shkaktojnë vonesa dhe sfida teknike gjatë implementimit.

6. Ndikimi Afatgjatë dhe Rreziqet

Ndikimi Afatgjatë:

- **Stabiliteti Ekonomik:** Përmirësimi i efikasitetit në shëndetësi mund të çojë në reduktimin e shpenzimeve të panevojshme dhe përmirësimin e cilësisë së shërbimeve, duke ndihmuar në qëndrueshmërinë ekonomike.
- **Zhvillimi Social:** Reforma ka potencialin të rrisë cilësinë e shërbimeve dhe të ndihmojë në uljen e emigrimit të mjekëve.
- **Qëndrueshmëria Mjedisore:** Investimet teknologjike mund të kenë ndikim të dobët në mjedis, por mund të përmirësojnë qëndrueshmërinë e shërbimeve.

Rreziqet:

- **Kundërshtimi nga Sindikatat:** Mund të ketë rezistencë nga sindikatat e mjekëve për shkak të frikës për një sistem të padrejtë vlerësimi.
- **Vonesa në Implementim:** Mund të ketë vonesa për shkak të kufizimeve administrative dhe burimeve të nevojshme.

Ky proces ka potencial të sjellë përfitime afatgjata për sistemin shëndetësor, por kërkon një qasje të balancuar dhe mbështetje të vazhdueshme.

D. Vlerësimi i përmbushjes së premtimit për pagesën e mjekëve bazuar në performancë (2021–2025)

Premtimi për të implementuar një sistem të pagesës bazuar në performancë për mjekët është një pjesë kyçe e programit të qeverisë për periudhën 2021-2025. Deri tani, ky premtim ka hasur sfida të konsiderueshme në zbatimin efektiv të sistemit të vlerësimit të performancës, ndonëse janë realizuar hapa të rëndësishëm në rritjen e pagave dhe përmirësimin e kushteve për mjekët. Megjithatë, përparimi në zbatimin e pagesave të diferencuara bazuar në performancë ka qenë i kufizuar dhe shpesh fragmentar.

1. Arritjet Sasiore:

- **Rritja e Pagave:** Nga 2021 deri në 2024, pagat për mjekët janë rritur mesatarisht me 7-15%. Megjithatë, kjo rritje nuk ka lidhje të drejtpërdrejtë me performancën

individuale të mjekëve, duke bërë që sistemi i pagesës të mbetet i përgjithshëm dhe jo i lidhur me rezultatet specifike të punës.

- **Programe Pilot:** Pjesërisht janë pilotuar disa mekanizma për matjen e performancës në disa spitale, por këto mekanizma nuk kanë pasur ndikim të konsiderueshëm në ndarjen e pagave bazuar në rezultatet individuale të mjekëve. Ky hap ka mbetur në fazën e eksperimentimit dhe nuk është implementuar në shkallë të gjerë.

Vlerësim: Arritjet kanë qenë kryesisht të orientuara në rritjen e përgjithshme të pagave dhe jo në krijimin e një sistemi të vlerësimit të performancës që të lidhet me pagesat e diferencuara.

2. Përafrimi me Zotimet Financiare:

- **Alokimet Buxhetore:** Buxheti për sektorin shëndetësor ka pësuar një rritje të moderuar, duke arritur 4.8% të PBB-së në vitin 2024. Por, kjo rritje është përdorur kryesisht për rritjen e pagave të përgjithshme, dhe jo për ndërtimin e infrastrukturës që kërkohet për implementimin e një sistemi të pagave bazuar në performancë.
- **Zotimet Financiare:** Nuk ka pasur një strategji të detajuar financiare që mbulon koston e trajnimeve, infrastrukturës dhe zhvillimit të mekanizmave për matjen e performancës. Kjo ka bërë që premtimi të mbetet i paimplementuar në mënyrë të plotë.

Vlerësim: Përputhja me zotimet financiare është pjesërisht e arritur, por burimet e nevojshme për një implementim të plotë mungojnë.

3. Afati Kohor i Zbatimit:

- **Afati Fillestar:** Premtimi fillestar për të implementuar pagesat bazuar në performancë deri në fund të vitit 2022 nuk është përmbushur.
- **Afati në 2024:** Deri në 2024, sistemi mbetet ende në fazën e pilotimit në disa spitale, pa një afat të qartë për përfundimin e implementimit në nivel kombëtar.

Vlerësim: Afati kohor nuk është respektuar dhe nuk ka një plan të qartë për përfundimin e plotë të reformës.

4. Cilësia e Zbatimit:

- **Mekanizmat e Performancës:** Mekanizmat për matjen e performancës, edhe pse janë implementuar në disa spitale, nuk janë mbështetur nga një kornizë ligjore dhe administrative të konsoliduar.
- **Monitorimi:** Mungon një sistem gjithëpërfshirës për monitorimin dhe vlerësimin e objektivitetit të matjeve të performancës, duke krijuar mundësi për interpretim subjektiv dhe pasiguri në aplikimin e këtij sistemi.

Vlerësim: Cilësia e zbatimit është e ulët, pa standarde të qarta dhe një sistem të konsoliduar për matjen dhe monitorimin e performancës.

5. Komentet nga Palët e Interesuara:

- **Mjekët dhe Sindikatat:** Mjekët dhe sindikatat kanë shprehur shqetësime për mungesën e qartësisë në kriteret e performancës dhe për mundësinë e politizimit të procesit të matjes.
- **Pacientët:** Deri tani, pacientët nuk kanë vënë re përmirësime të dukshme në cilësinë e shërbimeve mjekësore si pasojë e reformës.
- **Institucionet Ndërkombëtare:** Disa institucione ndërkombëtare kanë sugjeruar që Shqipëria të ndjekë praktikat më të mira të vendeve të zhvilluara për matjen e performancës dhe implementimin e një sistemi të pagesës të lidhur me performancën.

Vlerësim: Komentet nga palët e interesuara janë të përziera, duke u fokusuar në mungesën e transparencës dhe në efektivitetin e ulët të zbatimit të reformës.

6. Ndikimi në Komunitet:

- **Pozitiv:** Ka pasur një përmirësim të përgjithshëm në motivimin e stafit të mjekëve, duke u mundësuar atyre mundësinë për të rritur pagat përmes programeve piloto, dhe një rritje të ndërgjegjësimit për rëndësinë e transparencës dhe drejtësisë në pagat e mjekëve.
- **Negativ:** Ndikimi në cilësinë e shërbimeve mjekësore ka qenë minimal deri tani, pasi sistemi ende nuk ka sjellë ndryshime konkrete dhe të matshme në performancën e mjekëve.

7. Auditimet dhe Monitorimet:

- **Auditimi:** Auditimet e bëra deri tani kanë identifikuar mungesën e një strategjie të detajuar për implementimin e këtij sistemi dhe përdorimin e fondeve për trajnimet dhe zhvillimin e infrastrukturës teknike.
- **Monitorimi:** Monitorimi i programeve pilot ka evidentuar nevojën për përmirësime të infrastrukturës teknike dhe administrative për të mundësuar zbatimin efikas të sistemit të pagesës bazuar në performancë.

Vlerësim: Dështimi i plotë në krijimin e një kornize të qartë ligjore dhe një sistemi të qëndrueshëm për monitorim ka penguar progresin e reformës.

Premtimi i qeverisë për implementimin e një sistemi të pagesës për mjekët bazuar në performancë ka përmbushur disa objektiva, si rritja e pagave dhe pilotimi i disa mekanizmave, por ka mbetur shumë pas angazhimeve të parashikuara.

Shumë prej hapave të nevojshëm për të krijuar një sistem të qëndrueshëm dhe efektiv janë ende në fazën e zhvillimit dhe kërkojnë një përkushtim më të madh të burimeve dhe një planifikim të detajuar për implementim të plotë.

E. Analizë e ndikimit afatgjatë të Premtimit "Mjekët do të fillojmë t'i paguajmë jo të gjithë njësoj, por sipas performancës së tyre" në stabilitetin ekonomik, zhvillimin social dhe qëndrueshmërinë

1. Ndikimi në Stabilitetin Ekonomik

- **Përmirësimi i Efikasitetit të Shërbimeve Shëndetësore:** Ndryshimi në pagat sipas performancës ka potencialin për të nxitur një sistem më efikas, duke motivuar mjekët të punojnë me efikasitet më të lartë dhe të përmirësojnë menaxhimin e burimeve. Ky sistem mund të zvogëlojë mbingarkesën e sistemeve shëndetësore dhe të kontribuoni në uljen e kostove, duke përmirësuar balancat financiare të sektorit.
- **Përmirësimi i Shëndetit Publik:** Kur mjekët janë të shpërblyer për performancën, ata mund të përqipen më shumë për të parandaluar sëmundjet dhe për të trajtuar pacientët më shpejt, gjë që do të përmirësonte shëndetin e përgjithshëm të popullatës, duke ulur ndoshta dhe barrën financiare mbi ekonominë për shpenzime të mëdha për trajtime shëndetësore.
- **Sfidat për Financimin:** Një sistem i tillë kërkon investime të mëdha, duke përfshirë trajnime, zhvillim të teknologjive për matjen e performancës, dhe mbështetje për zona më të izoluara. Përcaktimi i një kuadri të drejtë për ndarjen e këtyre burimeve financiare mund të krijojë mundësi për sfida buxhetore, sidomos nëse kriteret janë të paqarta dhe jo të njëpasnjëshme në gjithë sistemin.

2. Ndikimi në Zhvillimin Social

- **Përmirësimi i Cilësisë së Shërbimeve Shëndetësore:** Ky sistem mund të rrisë motivimin e mjekëve për të ofruar kujdes cilësor dhe për të krijuar një ambient më të besueshëm për pacientët, duke përmirësuar lidhjet sociale dhe duke rritur besimin në sistemin shëndetësor.
- **Pabarazia në Shërbimin Shëndetësor:** Pagat sipas performancës mund të krijojnë diferenca midis mjekëve nga zona rurale dhe atyre nga qytetet më të zhvilluara. Mjekët në zona të izoluara mund të mos kenë mundësi të arrijnë nivelet e kërkuara të performancës, duke krijuar një pabarazi në shërbimet shëndetësore.
- **Motivimi dhe Angazhimi i Mjekëve:** Shpërblimi i performancës mund të nxisë angazhim të lartë dhe vetëpërmirësim, duke kontribuar në zhvillimin e mjekësisë si një profesion dhe përmirësuar nivelin e shërbimeve në përgjithësi.
- **Përballimi i Pabarazive dhe Vështirësive:** Ky sistem mund të favorizojë pacientët me mundësi më të mëdha financiare, duke lënë pas ata që kanë nevojë më shumë për shërbime, sidomos në rastet e sëmundjeve kronike apo patologjive më të rënda, që mund të krijojnë një hendek social.

3. Ndikimi në Qëndrueshmërinë Mjedisore

- **Menaxhimi i Burimeve Shëndetësore dhe Infrastruktura:** Paga që lidhet me performancën mund të rrisë përdorimin efikas të burimeve shëndetësore, duke përfshirë pajisjet dhe objektet shëndetësore, duke ndihmuar në reduktimin e mbetjeve dhe ruajtjen e burimeve natyrore.

- **Infrastruktura dhe Logjistika:** Suksesi i një sistemi të tillë mund të kërkojë investime të mëdha në infrastrukturën mjekësore dhe logjistike, duke krijuar mundësi për rritjen e ndikimit ekologjik nëse këto investime nuk mbështeten nga teknologji efikase energjitike.

Rreziqet dhe Mundësitë

Rreziqet:

- **Pabarazia në Zbatimin e Performancës:** Mungesa e barazisë në mundësitë për të arritur nivelin e performancës mund të shkaktojë polarizimin midis grupeve të ndryshme të mjekëve.
- **Shpërqendrimi nga Objektivat Afatgjatë:** Fokusimi mbi objektiva të matshëm mund të shkaktojë ndihmën për pacientët që sjellin më shumë para, duke lënë pas trajtimin e sëmundjeve më të rënda.
- **Stresi dhe Dëmshpërblim Jo i Drejtë:** Mjekët mund të përjetojnë stres të shtuar, dhe nëse kriteret për performancën nuk janë të qarta, kjo mund të sjellë paqartësi dhe ngërçe në punë.

Mundësitë:

- **Përmirësimi i Cilësisë së Kujdesit Shëndetësor:** Ky sistem mund të nxisë përmirësime të vazhdueshme në kujdesin ndaj pacientëve dhe në përmirësimin e standartëve mjekësorë.
- **Nxitja e Inovacionit dhe Trajnimit të Përsëritur:** Trajnimi dhe inovacioni mund të nxisin mjekët të përdorin teknologji të reja dhe metodologji të avancuara për përmirësimin e performancës.
- **Zhvillimi i Infrastrukturës dhe Standardeve Mjekësore:** Implementimi i pagës sipas performancës mund të kërkojë investime të mëdha në infrastrukturën mjekësore, duke përmirësuar cilësinë dhe efikasitetin e shërbimeve.

Në përgjithësi, ky premtim ka mundësi të krijojë një sistem më efikas dhe më të motivuar për kujdesin shëndetësor, duke kontribuar në zhvillimin ekonomik dhe social. Megjithatë, menaxhimi i pabarazive dhe sfidave që lidhen me implementimin e tij do të kërkojë kujdes të veçantë për të siguruar që ky sistem të ofrojë përfitime për të gjithë, dhe jo vetëm për grupet më të privileguara.

F. Vlerësimi i përmbushjes së Premtimit “Mjekët do të fillojmë t’i paguajmë jo të gjithë njësoj, por sipas performancës së tyre” sipas zotimeve dhe rimarrjes në ekonomi

1. Përafrimi me Zotimet Financiare:

- **Premtimi:** Shpërndarja e fondeve për pagesat e mjekëve sipas performancës.
- **Përmbushja:** Ka pasur vështirësi në alokimin e fondeve, veçanërisht në spitalet rajonale, ku shpërndarja ka qenë më e ngadaltë.
- **Fakte:** Në 2023, buxheti i shëndetësisë u rrit me 8%, por shpërndarja e fondeve për shpërblimet ka qenë e kufizuar dhe jo gjithmonë transparente.

2. Afati Kohor i Zbatimit:

- **Premtimi:** Zbatimi deri në fund të 2024.
- **Përbushja:** Zbatimi ka pasur vonesa, veçanërisht për mjekët në rajone të largëta.
- **Fakte:** Raportet për 2023 theksojnë vonesa të mëdha në shpërndarjen e pagesave dhe implementimin e sistemeve të monitorimit.

3. Rimarrja e Investimit në Ekonomi dhe Ndikimi në Arritjen e Objektivave:

- **Premtimi:** Rritja e pagesave sipas performancës dhe ndikimi në cilësinë e shërbimeve shëndetësore.
- **Përbushja:** Pjesërisht është realizuar, por pa një vlerësim të plotë të ndikimit ekonomik.
- **Fakte:** Raporti i 2023 sugjeron që shpërblimet kanë ndihmuar në motivimin e mjekëve, por analiza mbi ndikimin ekonomik mbetet e paqartë.

4. Cilësia e Zbatimit:

- **Premtimi:** Shpërndarje dhe monitorim i drejtë dhe transparent.
- **Përbushja:** Cilësia e zbatimit është përmirësuar, por mbetet larg standardeve të pritshme.
- **Fakte:** Auditimi i KLSH për 2023 evidentoi mangësi në ndarjen e shpërblimeve dhe mungesën e objektivitetit në vlerësimet e performancës.

5. Komentet nga Palët e Interesuara:

- **Premtimi:** Mbështetje për shpërblimet sipas performancës.
- **Përbushja:** Sindikatat dhe mjekët janë të ndarë në mbështetje, duke kërkuar një sistem më të qartë dhe objektiv.
- **Fakte:** Sindikatat kanë kërkuar kritere të qarta dhe objektive për shpërblimet, duke pasur parasysh shpërblimet subjektive dhe të paqarta.

6. Konfirmime dhe Kontestime nga Auditimet:

- **Premtimi:** Ndihmë në menaxhimin e fondeve për shpërblimet sipas performancës.
- **Përbushja:** Auditimet kanë nxjerrë në pah mangësi në menaxhimin e fondeve dhe mungesën e transparencës.
- **Fakte:** Raporti i KLSH për 2023 theksoi keqpërdorimin e mundshëm të fondeve dhe sfidat në përdorimin e sistemeve për vlerësimin dhe shpërblimin e performancës.

Shpërndarja e Efektit të Premtimit në Rajonet dhe Shtresat e Popullsisë:

1. Rajonet e Vendit:

- **Rajonet Urbane:** Implementimi ka pasur më shumë mundësi dhe ka sjellë një ndikim pozitiv në motivimin e mjekëve. Megjithatë, ka pasur shqetësime për një sistem të paqartë të vlerësimit.
- **Rajonet Rurale:** Shpërndarja ka qenë më e kufizuar, dhe ka pasur pabarazi në shpërblime për mjekët që punojnë në kushte më të vështira.

2. Shtresat e Popullsisë:

- **Shtresat e Pasura dhe Urbane:** Ata që kanë akses më të lehtë në shërbime shëndetësore kanë përfituar më shumë nga ky sistem shpërblimi.
- **Shtresat e Varfra dhe Rurale:** Ata që jetojnë në zona më të izoluar kanë pasur më pak mundësi për të përfituar nga shpërblimet që lidhen me performancën e mjekëve.

Efkti i premtimit është i ndarë, duke ndikuar më shumë në rajonet urbane dhe për shtresa të pasura, ndërsa ka pasur mangësi në rajonet rurale dhe për shtresat e varfra. Ky efekt ka nevojë për një sistem më të drejtë dhe më të barabartë shpërndarjeje.

Programi ka realizuar vetëm një pjesë të objektivave të vendosura në planin qeverisës

Duke marrë parasysh përmbajtjen e dhënë dhe elementët e rëndësishëm që lidhen me implementimin e programit të pagesës për mjekët, mund të bëjmë një vlerësim më të detajuar për përmbushjen e këtij programi deri në vitin 2024, bazuar në disa kritere kyçe, si: Arritjet sasiore, Përafrimi me zotimet financiare, Afati kohor i zbatimit, Cilësia e zbatimit, Komentet e palëve të interesuara, dhe Ndikimi në komunitet.

1. Arritjet Sasiore (30%)

- **Përmbushja:** Rritja e pagave për mjekët ka pasur një përparim mesatar prej 7-15% nga 2021 deri në 2024. Megjithatë, ky rezultat nuk është lidhur drejtpërdrejt me performancën e individëve, çka do të thotë se nuk ka pasur një mekanizëm të qartë dhe të konsoliduar për lidhjen e pagave me performancën e mjekëve.
- **Vlerësimi: 60%** – Rritja e pagave është një arritje, por lidhja e ngadaltë dhe jo e drejtpërdrejtë me performancën individuale e dobëson efektivitetin e këtij programi.

2. Përafrimi me Zotimet Financiare (25%)

- **Përmbushja:** Alokimet buxhetore për shëndetësinë janë rritur gjatë periudhës, por këto alokime janë përdorur kryesisht për rritjen e përgjithshme të pagave dhe përmirësimin e kushteve të punës, pa pasur një plan të plotë dhe strategji për implementimin e pagesës bazuar në performancë.

- **Vlerësimi: 50%** – Alokimet financiare janë rritur, por mungon një qartësi dhe një strategji financiare e mirëfilltë për zbatimin e pagesës sipas performancës. Kjo reflekton një përpjekje të pasuksesshme për të krijuar një sistem të qëndrueshëm.

3. Afati Kohor i Zbatimit (20%)

- **Përmbushja:** Premtimi për zbatimin e pagesës sipas performancës deri në vitin 2022 nuk është realizuar. Programi është ende në fazat piloto, dhe implementimi i plotë është parashikuar të përfundojë më 2024, me një kalim gradual në disa spitalet dhe klinikat në vend.
- **Vlerësimi: 40%** – Afati kohor për zbatimin e programit është tejkaluar dhe implementimi është ende i kufizuar. Vonesat në implementimin e kësaj reforme kanë ndikuar negativisht në realizimin e saj në kohë.

4. Cilësia e Zbatimit (15%)

- **Përmbushja:** Disa mekanizma për matjen e performancës janë krijuar, por ata janë ende në fazat piloto dhe nuk janë mbështetur nga një kornizë ligjore dhe administrative të konsoliduar. Mungon një sistem gjithëpërfshirës për monitorimin dhe vlerësimin e performancës.
- **Vlerësimi: 35%** – Cilësia e zbatimit është e ulët dhe ka pasur mangësi në standardizimin e kriterëve të performancës dhe në ndarjen e shpërblimeve, duke sjellë pasiguri dhe paqartësi për mjekët dhe stafin shëndetësor.

5. Komentet nga Palët e Interesuara (5%)

- **Përmbushja:** Komentet e palëve të interesuara, përfshirë sindikatat dhe pacientët, janë të përziera. Sindikatat kanë shprehur shqetësime për mungesën e qartësisë në kriteret e performancës dhe mundësinë e politizimit të procesit. Pacientët gjithashtu kanë shprehur shqetësime për efektivitetin e reformës.
- **Vlerësimi: 50%** – Disa shqetësime janë të arsyeshme dhe tregojnë mungesën e një sistemi të plotë dhe të qartë që mund të sigurojë një vlerësim të drejtë dhe të paanshëm të performancës.

6. Ndikimi në Komunitet (5%)

- **Përmbushja:** Ndikimi në cilësinë e shërbimeve mjekësore ka qenë minimal deri tani, pasi sistemi i pagesës sipas performancës ende nuk ka sjellë ndryshime konkrete në motivimin dhe performancën e mjekëve. Nuk janë regjistruar përmirësime të dukshme në shërbimin ndaj pacientëve.
- **Vlerësimi: 30%** – Ndikimi në cilësinë e shërbimeve është minimal dhe ka nevojë për përmirësime të mëdha në sistemin e vlerësimit dhe shpërblimit të performancës për të nxitur motivimin dhe përmirësimin e cilësisë.

Vlerësimi total i përmbushjes së programit: 48%

Vlerësimi i përgjithshëm i përmbushjes së programit të pagesës për mjekët sipas performancës arrin në **48%** deri në vitin 2024.

Kjo tregon se programi ka realizuar vetëm një pjesë të objektivave të vendosura në planin qeverisës, por ka pasur sfida të konsiderueshme gjatë implementimit. Kjo përfshin vonesa në zbatimin e programit, mungesën e një strategjie financiare të qëndrueshme dhe probleme me cilësinë dhe transparencën e zbatimit.

Për të arritur një sukses të plotë dhe të qëndrueshëm, kërkohet një përpjekje më e madhe për standardizimin e procesit, krijimin e mekanizmave të qartë vlerësimi dhe lidhjen e pagesave të mjekëve me performancën reale dhe të matshme.